

10 jaar Samenwerken

Publieke
aan een betere Gezondheid!

nieuws-
brief
AWPG

Op weg naar een gezondere bevolking

De Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Limburg is niet meer weg te denken uit de regio en heeft duidelijk een stevig fundament gekregen. Tijdens een feestelijke en informatieve bijeenkomst ter gelegenheid van het tienjarig bestaan op 15 september in Sittard-Geleen, bleek dat alle betrokkenen zich de komende tien jaar opnieuw willen inzetten voor de verdere academisering van de praktijk.

Daartoe blijven beleidsmakers, onderzoekers en praktijkprofessionals met elkaar optrekken. Een verdere verbreding in de thematiek vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt, evenals de verbreding van de samenwerking met andere partijen, zowel regionaal, landelijk als internationaal. Tijdens de bijeenkomst van 15 september blikten betrokkenen terug op behaalde resultaten en gingen zij in op wat volgens hen nodig is om het uiteinde-lijk doel te bereiken. In deze speciale editie van de nieuwsbrief van de AWPG Limburg leest u hier meer over.

Frank Klaassen, bestuurs-
voorzitter GGD Zuid Limburg:

"De landelijke onderzoeksagenda laat zien dat de betekenis van maatschappelijk relevant onderzoek toeneemt. Daarbij wordt gesproken over de regionale clustering van onderzoek. Dat biedt kansen voor de academische werkplaats in Limburg. Het zou goed zijn als regio's een eigen budget krijgen om onderzoek te doen."

Verleden, heden en toekomst van de AWPG Limburg

Tien jaar geleden stonden de GGD Zuid Limburg, de gemeenten in de regio en de Universiteit Maastricht samen aan de wieg van de Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Limburg: het virtuele samenwerkingsverband van praktijk, beleid en onderzoek. Anno 2017 constateren betrokkenen unaniem dat in die periode enorm veel is bereikt. Dankzij maatschappelijk relevant wetenschappelijk onderzoek binnen de AWPG Limburg is de praktijk van de publieke gezondheid op een groot aantal terreinen verbeterd, van infectieziekten tot de jeugdgezondheidszorg. Bijzonder detail: bij de start van de AWPG Limburg waren het eerst alleen praktijkprofessionals die met promotieonderzoeken begonnen. Zij werden, net als daarna alle nieuwe promovendi, ondergebracht bij CAPHRI. Om de gemeenten beter te kunnen ondersteunen, werd verder het Klein Maar Fijn onderzoek ontwikkeld: kortlopende onderzoeken uitgevoerd door praktijkprofessionals en masterstudenten naar vragen van gemeenten in de regio: van de situatie van mantelzorgers tot de effecten van een interventie gericht op jongeren met overgewicht. De resultaten worden gepresenteerd in toegankelijke factsheets en bieden handvatten voor gemeentelijk beleid. Kennis delen is ook het uitgangspunt van nieuwsbrieven, publiek-vriendelijke samenvattingen van onderzoek en refereerbijeenkomsten van de AWPG Limburg voor praktijk, beleid, onderzoek en onderwijs.

Maria Jansen,
programmaleider AWPG Limburg:

"We zijn destijds meteen gestart met onderzoek dat volgend is en ingaat op een maatschappelijk relevant probleem. Dat veldonderzoek is ingewikkeld: de praktijk verandert voortdurend en bovendien heb je te maken met een politieke context. In eerste instantie zijn we gaan samenwerken met de faculteiten geneeskunde en gezondheidswetenschappen, de FHML. Gaandeweg is de samenwerking sterk verbreed naar andere partners binnen de universiteit, zoals de faculteiten Psychologie en Rechten en de School of Business and Economics. En we hebben ook een sterke relatie met de Provincie Limburg gekregen."

De Limburg factor

De inwoners van Zuid-Limburg zijn gemiddeld genomen ongezonder dan hun landgenoten. In opdracht van de provincie Limburg onderzocht Maria Jansen wat hier de oorzaken van zijn en wat nodig is om een trendbreuk te bewerkstelligen.

Voor het onderzoek sprak ze met een groot aantal experts en schreef ze samen met Estella Kuppens 'Op zoek naar de Limburg Factor'. In dit rapport stelt zij dat de oorzaken voor het verschil niet alleen te wijten zijn aan de sociaal-economische situatie van de inwoners van Zuid-Limburg; sociaal-cultuurhistorische aspecten spelen eveneens een rol. Een trendbreuk is volgens Maria Jansen alleen te realiseren als de beleidsmakers zich expliciet richten op de jeugd. En dan niet, zoals in het verleden, door de aandacht vooral op hun leefstijl te vestigen, maar door hun gezondheid op andere manieren te bevorderen, te weten: met opvoedingsondersteuning, opleidingen en werkgelegenheid.

Gezondheid anders 'framen'

Het is duidelijk dat een goede gezondheid op meerdere beleidsterreinen bewerkstelligd kan worden, van verkeer en woningbouw tot onderwijs. De afgelopen jaren werden binnen de AWPG Limburg meerdere promotieonderzoeken gedaan naar de haalbaarheid van een integraal, gemeentelijk gezondheidsbeleid.

Die onderzoeken laten zien welke factoren integraal werken binnen gemeenten verkleinen of de kansen daarop juist vergroten. Dankzij heldere aanbevelingen bieden de onderzoeken concrete handvatten voor de praktijk. "Zo hoeft gezondheid niet altijd het hoogste doel te zijn. Gezondheid kan ook een middel zijn om een ander doel te bereiken, zoals het bevorderen van burgerparticipatie. Het anders 'framen' van gezondheid zie je steeds vaker", vertelde Anita Vermeer, die zelf promoveerde op een onderzoek naar de duurzaamheid van gezondheidsprojecten in de wijk. Haar collega Lotte Prevoo lichtte een onderzoek in de gemeente Vaals toe, waarin een duidelijke relatie wordt gelegd tussen armoede, gezondheid en participatie. En waarin wordt uitgegaan van een integrale aanpak.

Fons Bovens,
directeur GGD Zuid Limburg:

"Het is heel belangrijk om onze agenda voor de komende jaren goed tegen het licht te houden. Doen we voldoende om de gewenste trendbreuk te bewerkstelligen, of moeten we nog iets toevoegen? Daarbij moeten we niet alleen kijken naar de thematiek en samenwerkingspartners, maar ook naar de vorm. Daarnaast pleit ik sterk voor regionale programma's, naast landelijke programma's. Dat biedt meer kansen om in de regio maatschappelijk relevante onderzoeken op te zetten."

Nieuw thema: Veilig Thuis

Dat de AWPG Limburg nieuwe thema's oppakt, bleek op 15 september uit het verhaal van promovendus Brenda Erens. Zij gaat onderzoek doen om de werkwijzen van Veilig Thuis, het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, verder te verbeteren. Als eerste richt zij zich daarbij op de implementatie van het interviewprotocol NICHD, een protocol voor het gesprek met kinderen. Uit onderzoek in het buitenland blijkt dat dit protocol meer gedetailleerde informatie oplevert en minder stressvol voor kinderen is.

Maurice Zeegers,

wetenschappelijk directeur CAPHRI:

"Jullie mogen trots zijn op wat hier in tien jaar is neergezet. Voor CAPHRI is de maatschappelijke relevantie van onderzoek belangrijk en de AWPG Limburg draagt daar aan bij. Wij blijven de academische werkplaats de komende tien jaar zeker steunen."

Het verminderen van infectieziekten

Binnen de infectieziektebestrijding van de GGD Zuid Limburg heerste al voor de start van de AWPG Limburg een cultuur van het verbeteren van de dagelijkse praktijk op basis van wetenschappelijk onderzoek.

Christian Hoebe, hoogleraar Infectieziektebestrijding en hoofd van de afdeling Seksuele Gezondheid, Infectieziekten en Milieu (SIM), ging daar destijds in voorop. Hij vertelde 15 september dat het doel van die afdeling feitelijk nog hetzelfde is, namelijk het bestrijden van de verspreiding van ziekten en daarmee het verminderen ervan. De GGD trekt hierin al jaren op met de afdeling Medische Microbiologie van het Maastricht UMC+. Belangrijke onderzoeksthema's zijn antibiotica resistentie en seksueel overdraagbare aandoeningen. Inmiddels geldt de samenwerking landelijk als referentie laboratorium voor chlamydia. De samenwerking maakt verder deel uit van verschillende netwerken, zowel nationaal, euregionaal als internationaal. De afdeling SIM heeft zich ontwikkeld tot expertisecentrum dat regelmatig innovatieve onderzoeksmethoden inzet. Zo vertelde Stephanie Brinkhues op 15 september hoe sociale netwerken van ouderen worden gebruikt om te begrijpen hoe infectieziekten zich verspreiden, maar ook ter preventie daarvan. Jeanne Heil stond kort stil bij de mogelijkheden van geografisch onderzoek bij hepatitis C en kinkhoest.

Christian Hoebe,
hoogleraar en hoofd afdeling SIM:

"We willen voortdurend een kritische houding binnen onze afdeling: we stellen onszelf steeds opnieuw de vraag: doen we de juiste dingen en doen we de dingen juist? Daarbij richten we ons vooral op de jeugd en ouderen, omdat zij het meest kwetsbaar zijn. Verder hebben we veel dubbelaanstellingen: dat mensen werken in de praktijk en aan de UM bevordert zowel onze wetenschappelijke output als gezondheidswinst voor de burgers."

Een Gezonde Generatie

Wie een trendbreuk wil bewerkstelligen en een Gezonde Generatie nastreeft, moet beginnen bij de jeugd. De AWPG Limburg heeft daar vanaf de start aandacht voor gehad en steeds nieuwe onderzoeken toegevoegd.

Zo vertelde jeugdarts en promovendus Miriam Weijers hoe gewerkt wordt aan een integraal overzicht Jeugdgezondheidszorg van het kind om de JGZ-professional beter te kunnen ondersteunen. En promovendus Nina Bartelink ging kort in op het onderzoek bij de Gezonde Basisschool van de Toekomst: een mooi voorbeeld van een initiatief uit de praktijk van het onderwijs dat werd omarmd door het onderzoek. Met als uiteindelijk doel: kinderen de optimale kans geven om hun talenten te ontwikkelen.

"Twee prachtige voorbeelden van hoe we werken aan een Gezonde Generatie", concludeerde Maria Jansen. En daarbij twee onderzoeken die heel mooi voortborduren op interventies die in het recente verleden ontwikkeld werden, zoals Schoolslag I en II en Active Living. Maria Jansen: "Zo zie je dat kennis niet statisch is, maar stapje voor stapje doorontwikkeld wordt. En dat we ons daarbij richten op maatschappelijk relevante problemen: het onderzoek volgt de praktijk. Daarom zou het goed zijn als we in de toekomst ook inzetten op maatschappelijke peer reviews."

Leo Jongen, wethouder gemeente Kerkrade:

"Wat jullie naar voren brengen, is belangrijk voor ons. We staan als gemeente voor een groot aantal uitdagingen: door onderzoek kunnen wij een gerichter beleid voeren en gerichte interventies inzetten. Waar wij ons wel erg veel zorgen over maken, is de tweedeling in de maatschappij. We zullen samen moeten kijken hoe we mensen die niet gezond leven ook kunnen bereiken. En dan gaat het vaak om mensen met een lage sociaaleconomische status. Verder kan ik alleen zeggen: ga zo door en neem ons daarin mee."

Wat gebeurde er in 2006-2016?

510

lezingen en scholing voor extern publiek

ca
100

begeleide master- en bachelor studenten

735

optredens in de media

278

internationale publicaties (Wi-1)

75

Nederlandse publicaties (inclusief rapporten) (Wn)

426

internationale en nationale congresbijdragen

21

promovendi

23.547

toegekende subsidies (bedrag in € 1.000)

TEKST

Karin Burhenne

VORMGEVING

Brigitte Schellens

EINDREDACTIE

Maria Jansen

ADRES

AWPG

GGD Zuid Limburg

Postbus 2022

6160HA Geleen

Per 1 november 2017:

Postbus 33

6400 AA Heerlen